C/2024/1571

5.3.2024

Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Impactul prețurilor ridicate la energie asupra sectorului agricol și a zonelor rurale”

(aviz din proprie inițiativă)

(C/2024/1571)

Raportor: **Simo TIAINEN**

Decizia Adunării Plenare	23.2.2023
Temei juridic	Articolul 52 alineatul (2) din Regulamentul de procedură
	Aviz din proprie inițiativă
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru agricultură, dezvoltare rurală și protecția mediului
Data adoptării în secțiune	22.11.2023
Rezultatul votului	48/0/0
(voturi pentru/voturi împotrivă/abțineri)	
Data adoptării în sesiunea plenară	14.12.2023
Sesiunea plenară nr.	583
Rezultatul votului	
(voturi pentru/voturi împotrivă/abțineri)	182/0/2

1. Concluzii și recomandări

1.1. Creșterile prețurilor la energie și riscurile de întrerupere a aprovizionării cu energie au reprezentat una dintre principalele preocupări ale UE în ultimul an, o amplă gamă de măsuri fiind luate la nivelul UE și de către statele membre. Zonele rurale și, în special, sectorul agricol din UE au fost puternic afectate de prețurile ridicate la energie.

1.2. Comitetul Economic și Social European (CESE) observă că Comisia Europeană și statele membre au introdus mai multe măsuri pentru a aborda impactul creșterii prețurilor la energie. CESE observă că, în locul răspunsurilor politice ad-hoc la nivel național, statele membre ar trebui să îmbunătățească utilizarea instrumentelor din cadrul planurilor strategice naționale PAC pentru a face față crizelor generate de schimbările rapide de pe piață.

1.3. CESE subliniază că creșterea rapidă a prețurilor și, prin urmare, a costurilor de producție reprezintă o provocare și pentru mecanismele politicii agricole comune (PAC). Din acest motiv, CESE sugerează Comisiei să ia în considerare includerea unor elemente anticiclice în instrumentele PAC după 2027.

1.4. CESE sprijină toate inițiativele menite să reducă dependența de factorii de producție și de sursele de energie care se bazează pe combustibili fosili. CESE subliniază necesitatea unei mai bune coerențe a politicilor pentru a accelera ritmul tranziției verzi, în special decarbonizarea și energiile nefosile. Pe lângă politicile agricole și rurale, alte politici sectoriale trebuie să țină seama într-o mai mare măsură de aceste obiective.

1.5. CESE sprijină ferm ideea că practicile contractuale din cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente ar trebui să țină mai bine seama de costurile de producție mai ridicate din producția primară. Contractele legate de lanțul de aprovizionare cu alimente sunt, de obicei, rigide și nu iau suficient în considerare evoluția rapidă a costurilor de producție. CESE afirmă clar că situația trebuie îmbunătățită. CESE solicită armonizarea diferitelor legislații și practici contractuale, pentru a asigura coerența și eficiența în toate statele membre. CESE subliniază că trebuie îmbunătățită calitatea datelor statistice privind costurile de producție și marjele de preț ale fermierilor.

1.6. Prețurile ridicate la energie afectează întreprinderile și activitatea economică din zonele rurale. Incertitudinea a redus motivația de a investi și a ridicat pragul pentru angajarea lucrătorilor. Acest lucru prezintă riscul ca oportunitățile de ocupare a forței de muncă să fie mai puțin numeroase, în special în zonele rurale și cele îndepărtate, unde oportunitățile alternative de ocupare sunt rare. Dezvoltarea infrastructurii energetice sprijină crearea de noi oportunități de ocupare a forței de muncă și poate oferi, de asemenea, surse alternative de venit operatorilor din agricultură și altor operatori din mediul rural.

1.7. CESE subliniază că viitorul și prosperitatea zonelor rurale sunt de o importanță capitală pentru securitatea alimentară, autonomia strategică ([1]) și reziliența Europei, precum și pentru un mix energetic durabil care să contribuie la independența energetică a UE. CESE consideră că este important să se angajeze să pună în aplicare obiectivele viziunii pe termen lung a UE pentru zonele rurale ([2]). În plus, CESE subliniază importanța menținerii și dezvoltării infrastructurii rurale în întreaga UE. O infrastructură adecvată și bine întreținută îmbunătățește reziliența și permite adaptarea la evoluția crizei.

1.8. CESE subliniază că rolul comunităților de energie locale și regionale trebuie recunoscut și promovat pentru a realiza o tranziție energetică echitabilă și eficientă în zonele rurale ([3]). CESE consideră că există numeroase oportunități pentru comunitățile de energie și consideră că în special comunitățile de energie din surse regenerabile sunt foarte interesante din perspectivă rurală. Promovarea comunităților energetice locale și regionale trebuie să fie însoțită de un acces facil, de flexibilitate birocratică și de o reducere a sarcinilor administrative. Este important ca și aceste tipuri de proiecte în zonele rurale să fie sprijinite din fonduri UE.

1.9. CESE subliniază importanța economiilor de energie și a eficienței energetice, atât în consumul privat, cât și în cel public. Ele pot fi realizate, printre altele, prin reabilitarea energetică a clădirilor, investiții în utilaje noi și în alte tehnologii, precum și prin operațiuni agricole cu consum redus de energie.

2. **Introducere**

2.1. Războiul ilegal, nemilos, neprovocat și nejustificat al Rusiei împotriva Ucrainei a declanșat o criză energetică fără precedent pentru UE. Prețurile la energie au început să crească rapid în toamna anului 2021 și au urcat vertiginos după izbucnirea războiului, la sfârșitul lunii februarie 2022. Creșterea bruscă a prețurilor la energie a cauzat dificultăți pentru cetățenii și întreprinderile din întreaga UE. Creșterile prețurilor la energie și riscurile de întrerupere a aprovizionării cu energie au reprezentat una dintre principalele preocupări ale UE în ultimul an, o amplă gamă de măsuri fiind luate la nivelul UE și de către statele membre. În același timp, UE desfășoară o tranziție ambițioasă către o economie neutră din punctul de vedere al carbonului. Prezentul aviz urmărește să examineze mai în profunzime impactul prețurilor ridicate la energie asupra sectorului agricol și a zonelor rurale și să ofere recomandări pentru atenuarea efectelor negative.

2.2. Sectorul agricol este un sector strategic în UE și o parte esențială a zonelor noastre rurale; el fost afectat în mare măsură de prețurile ridicate la energie. Producția agricolă necesită multă energie, fie direct, fie indirect, prin utilizarea factorilor de producție mari consumatori de energie, în special a îngrășămintelor. Creșterea prețurilor la energie a afectat în mod semnificativ costurile producției agricole și a condus la creșterea incertitudinii pieței. Ca urmare a acestei situații, mulți fermieri s-au confruntat cu slăbirea soldurilor de numerar și cu dificultăți în continuarea activităților lor.

2.3. Multe activități agricole sunt sezoniere și, prin urmare, consumul lor de energie este, de asemenea, în funcție de sezon. În timpul sezonului, ajustarea consumului de energie ca răspuns la creșterea prețurilor sau la penuria de energie este adesea dificilă. Trebuie efectuate irigații și alte practici de gestionare a apei, iar utilajele de teren trebuie exploatate în timp util în sezonul de vegetație. Creșterile rapide ale prețurilor implică costuri neprevăzute și pot prezenta riscuri legate de lichidități și de rentabilități pentru ferme și alte activități rurale.

([1]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Autonomia strategică, securitatea alimentară și durabilitatea” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 105, 4.3.2022, p. 56).
([2]) https://rural-vision.europa.eu/index_ro.
([3]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Tranziția energetică și digitală a zonelor rurale” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 486, 21.12.2022, p. 59).

2.4. În zonele rurale, prețurile ridicate la energie au condus la creșterea costurilor pentru nevoile de bază, cum ar fi încălzirea, electricitatea, logistica și transportul. Zonele rurale au adesea acces limitat la infrastructura energetică, iar distanțele de parcurs sunt adesea lungi. Situația a pus o povară semnificativă pe umerii populației și a întreprinderilor din zonele rurale. Venitul mediu în zonele rurale este mai mic decât în cele urbane ([4]). Locuitorii din mediul rural sunt expuși unui risc mai mare de excluziune socială și de sărăcie energetică. De asemenea, s-a îngreunat funcționarea și competitivitatea întreprinderilor rurale. Prețurile ridicate la energie au îngreunat accesul comunităților rurale la surse de energie fiabile și accesibile ca preț, ceea ce reprezintă o amenințare tot mai mare de sărăcie în mediul rural.

2.5. Schimbările rapide ale pieței au un impact la nivelul întregii societăți. Turbulențele de pe piețele energiei au reprezentat o sursă majoră de inflație în UE. Indicele armonizat al prețurilor de consum pentru energie electrică, gaze și alți combustibili a fost, în medie, cu 60 % mai mare în 2022 comparativ cu nivelul prețurilor din 2020. În agricultură, variația corespunzătoare a prețurilor la energie a fost și mai mare. În agricultură, prețurile globale ale energiei au crescut cu 86 % în aceeași perioadă de doi ani ([5]).

3. **Impactul prețurilor ridicate la energie asupra sectorului agricol**

3.1. Ritmul schimbărilor observate pe piața energiei din UE în 2021 și 2022 se reflectă cel mai clar în variațiile prețurilor gazelor naturale. Prețul gazelor naturale este un indicator suficient al evoluției globale a prețurilor la energie, deoarece gazele sunt o sursă majoră de energie pentru încălzire și stabilesc prețurile pe piața energiei electrice din UE. Pentru agricultură, gazele naturale reprezintă un factor de producție important în producția de îngrășăminte cu azot. Pe lângă faptul că prețurile de piață sunt influențate de gazele naturale, evoluția prețurilor petrolului la nivel mondial a dus la creșteri rapide ale prețurilor combustibililor. Creșterea simultană a prețurilor petrolului și gazelor naturale a avut un impact mult mai mare în agricultură.

3.2. Pentru fermieri, impactul creșterii prețurilor la energie rezultă din costurile directe de producție, factorii de producție intermediari și consumul gospodăriilor. Prețul total al energiei în producția agricolă a fost cu 86 % mai mare în 2022 față de 2020. Cea mai mare creștere a fost cea a combustibililor pentru încălzire, cu o majorare de 225 % față de 2020. Creșterea comparabilă a prețurilor îngrășămintelor a fost de 142 %, iar a energiei electrice de 72 % ([6]).

3.3. Costurile totale de producție în sectorul agricol au fost semnificativ mai mari din cauza creșterii prețurilor factorilor de producție. Elasticitatea cererii pentru principalii factori de producție agricolă este foarte scăzută, ceea ce indică faptul că variațiile cererii sunt mai mici în comparație cu variațiile prețurilor.

3.4. În agricultură, variațiile rapide pe termen scurt ale prețurilor lasă adesea doar o mică marjă de manevră, în funcție de sector sau de tipul de agricultură. Energia și îngrășămintele reprezintă o parte relativ semnificativă a utilizării totale a factorilor de producție în agricultură. Potrivit Eurostat ([7]), ponderea energiei în sectorul agricol al UE a fost de 13,2 % în 2022. În plus, prețurile altor factori de producție agricolă au crescut.

3.5. În agricultura UE, costurile îngrășămintelor în 2022 au crescut cu 103 % față de 2020. Întrucât creșterea observată a prețurilor este relativ mai mare în comparație cu modificările costurilor, cantitatea totală de îngrășăminte utilizate în producție a fost mai mică în 2022 comparativ cu 2020. Prin comparație, cheltuielile totale cu energia au fost cu 66 % mai mari în aceeași perioadă. Astfel, consumul de energie în agricultură a fost, de asemenea, mai scăzut în 2022 ([8]).

3.6. Impactul volatilității prețurilor la energie are consecințe atât pe termen mediu, cât și lung. Pe termen mediu, creșterile costurilor de producție determinate de energie pot accelera ritmul schimbărilor structurale din agricultură, atât în ceea ce privește abandonarea exploatațiilor agricole, cât și schimbări la nivelul producției. De altfel, aceste efecte sunt similare celor care afectează alte întreprinderi rurale. Pe termen lung, creșterea prețurilor la energie accelerează trecerea la practici de producție mai eficace sau mai eficiente, care sunt mai economice din punctul de vedere al resurselor naturale sau al factorilor de producție.

([4]) Anuarul Regional Eurostat 2023.
([5]) Eurostat (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/prc_hicp_manr/default/table?lang=en), calcule proprii.
([6]) Conturile economice pentru agricultură, Eurostat (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/apri_pi15_ina/default/table), calcule proprii.
([7]) Conturile economice pentru agricultură (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/aact_eaa01/default/table).
([8]) Conturile economice pentru agricultură (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/aact_eaa01/default/table), calcule proprii.

4. **Impactul prețurilor ridicate la energie în zonele rurale**

4.1. Factorii specifici care afectează inflația energetică variază în funcție de regiune, de țară și de circumstanțele individuale. Impactul creșterii cheltuielilor cu energia este mai mare în zonele rurale în comparație cu zonele periurbane și urbane. Acest lucru rezultă în special din costurile mai ridicate cu distribuția și livrarea, din concurența limitată dintre furnizorii de energie, din provocările legate de infrastructura energetică și din cauza diferențelor de politică și în materie de subvenții.

4.2. Creșterea rapidă a prețurilor la energie și inflația globală ridicată au avut ca rezultat scăderea puterii de cumpărare a consumatorilor. În general, ritmul de evoluție a salariilor și a veniturilor nu a fost în măsură să țină pasul cu creșterea rapidă a inflației.

4.3. În 2022, prețul mediu la consumator al energiei electrice în UE a fost cu 44 % mai mare decât în 2020. În aceeași perioadă, prețul de consum pentru gaze a fost cu 72 % mai mare, iar pentru energia termică cu 24 % mai mare. Ponderea relativă a cheltuielilor globale pentru consumul de energie electrică, de gaze și de alți combustibili a crescut din 2020 până în 2022 ([9]).

4.4. Prețurile ridicate la energie au condus la un cost al vieții mai mare pentru populația rurală. Acest lucru le poate afecta capacitatea de a-și permite necesități de bază, cum ar fi încălzirea, electricitatea și transportul. Creșterea prețurilor la energie contribuie la sărăcia rurală. Persoanele fizice sau gospodăriile nu-și pot permite să cumpere suficientă energie. Acest lucru se poate traduce printr-un acces mai redus la sisteme fiabile de încălzire, de răcire și de iluminat, precum și la alte nevoi energetice esențiale. Sărăcia energetică poate avea efecte negative asupra sănătății, educației și calității generale a vieții în zonele rurale, în special în rândul populațiilor vulnerabile și al persoanelor în vârstă.

4.5. Prețurile ridicate la energie afectează și întreprinderile și activitatea economică din zonele rurale. Pe lângă agricultură, multe întreprinderi care își desfășoară activitatea în zonele rurale au suferit de pe urma acestei situații. Incertitudinea a redus motivația de a investi și a ridicat pragul pentru angajarea lucrătorilor. Sectorul turismului, important în multe zone rurale, a suferit, de asemenea, din cauza prețurilor ridicate la energie. Acest lucru prezintă riscul ca oportunitățile de ocupare a forței de muncă să fie mai puțin numeroase, în special în zonele rurale și cele îndepărtate, unde oportunitățile alternative de ocupare sunt rare.

5. **Observații generale**

5.1. CESE observă că Comisia și statele membre au introdus mai multe măsuri pentru a aborda impactul creșterii prețurilor la energie. Aceste măsuri includ, printre altele, pachetele excepționale de sprijin pentru fermierii cei mai afectați de situația din Ucraina în 2022 și costurile de producție constant ridicate în 2023, plafoane majorate pentru ajutoare limitate acordate fermierilor, măsuri de flexibilitate și posibilitatea de sprijin pentru întreprinderile afectate de creșterea costurilor energiei, precum și eliminarea temporară a taxelor pe îngrășăminte, cu excepția îngrășămintelor provenite din Rusia și Belarus. Creșterea prețurilor la energie încurajează investițiile în surse alternative de energie și în agricultură. Există stimulente tot mai puternice pentru dezvoltarea agriculturii de precizie. Tehnologiile costisitoare vor da roade curând și vor oferi randamente din ce în ce mai mari pe termen scurt.

5.2. CESE sprijină inițiativele Comisiei menite să reducă dependența de factorii de producție și de sursele de energie care se bazează pe combustibili fosili. Pe baza Comunicării privind asigurarea disponibilității și accesibilității prețurilor îngrășămintelor ([10]), Comisia va promova un acces mai bun la îngrășămintele organice și la nutrienții proveniți din fluxurile de deșeuri reciclate, în special în regiunile în care se utilizează puține îngrășăminte organice, va sprijini transformarea industriei europene a îngrășămintelor cu azot într-o industrie bazată pe amoniac produs utilizând hidrogen din surse regenerabile și fără combustibili fosili și se va asigura că există un mediu de reglementare stabil și funcțional care reglementează producția de hidrogen din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon, asigurând astfel dezvoltarea rapidă a unei piețe pentru îngrășămintele produse din surse regenerabile și din hidrogen cu emisii scăzute de carbon. Comisia Europeană trebuie să pună un accent mai mare pe promovarea utilizării îngrășămintelor organice în viitoarea PAC, prin scheme de mediu care recompensează fermierii.

5.3. CESE observă că, în locul răspunsurilor politice ad-hoc la nivel național, statele membre ar trebui să îmbunătățească utilizarea instrumentelor din cadrul planurilor strategice naționale PAC pentru a face față crizelor generate de schimbările rapide de pe piață. O analiză ([11]) arată că numai 14 state membre pun în aplicare instrumente PAC de gestionare a riscurilor în planurile lor strategice naționale PAC. Aceste instrumente ar trebui să includă asigurări de cost sau alte măsuri legate de costuri. Instrumentele aprobate în prezent în cadrul planurilor completează în principal sistemele de asigurare care vizează pierderile de culturi sau alte rezultate legate de condițiile meteorologice. Cu toate acestea, există și un exemplu de utilizare a unui instrument de stabilizare a veniturilor în planurile strategice PAC naționale aprobate.

([9]) Cheltuielile pentru consum ale gospodăriilor populației, Eurostat (https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nama_10_co3_p3/default/table?lang=en), calcule proprii.
([10]) COM(2022) 590 final.
([11]) Document de lucru Thünen 191a.

5.4. CESE subliniază că creșterea rapidă a prețurilor și, prin urmare, a costurilor de producție reprezintă o provocare și pentru mecanismele politicii agricole comune (PAC). Subvențiile directe din PAC sunt adesea justificate ca un instrument de stabilizare a veniturilor fermierilor în contextul schimbărilor rapide de pe piață. Cu toate acestea, actuala PAC nu poate lua suficient în considerare impactul creșterii rapide a costurilor de producție asupra agriculturii. Din acest motiv, CESE sugerează Comisiei să ia în considerare includerea în instrumentele PAC după 2027 a unor elemente anticiclice, cu o finanțare suficientă. Măsurile anticiclice ar lega mai mult nivelurile de sprijin de evoluțiile pieței și ar consolida plasa de siguranță împotriva creșterii costurilor și a scăderii profiturilor.

5.5. CESE sprijină ferm ideea că practicile contractuale din cadrul lanțului de aprovizionare cu alimente ar trebui să țină mai bine seama de variațiile costurilor de producție din producția primară. Contractele legate de lanțul de aprovizionare cu alimente sunt, de obicei, rigide și nu iau suficient în considerare evoluția rapidă a costurilor de producție. CESE afirmă clar că situația trebuie îmbunătățită. CESE solicită armonizarea diferitelor legislații și practici contractuale, pentru a asigura coerența și eficiența în toate statele membre.

5.6. Pactul verde european și Strategia sa „De la fermă la consumator” vizează reducerea utilizării îngrășămintelor anorganice cu azot în agricultură. Reducerea dependenței agriculturii UE de îngrășămintele cu azot pe bază de combustibili fosili este un obiectiv esențial. Intensificarea utilizării nutrienților reciclați și a surselor nefosile de azot ar fi benefică pentru mediu și ar oferi noi oportunități economice și inovare la nivel regional ([12]). Acest lucru este important și în ceea ce privește îndeplinirea obiectivului neutralității emisiilor de dioxid de carbon până în 2050.

5.7. CESE subliniază necesitatea unei mai bune coerențe a politicilor pentru a accelera ritmul tranziției verzi, în special decarbonizarea și energiile nefosile. Pe lângă politicile agricole și rurale, alte politici sectoriale trebuie să țină seama într-o mai mare măsură de aceste obiective. Acest lucru necesită, de asemenea, o mai bună utilizare a schemelor de capital de investiții și de capital de risc în afara bugetului UE. Pentru a asigura coerența politicilor, analiza din perspectiva mediului rural ar trebui să se aplice tuturor schemelor de politică.

5.8. CESE subliniază că viitorul și prosperitatea zonelor rurale sunt de o importanță capitală pentru securitatea alimentară, autonomia strategică ([13]) și reziliența Europei, precum și pentru un mix energetic durabil care să contribuie la independența energetică a UE. CESE invită Comisia și statele membre să sprijine în continuare zonele rurale în ceea ce privește extinderea producției durabile de energie din surse regenerabile, inclusiv prin eliminarea barierelor existente, descentralizarea sistemelor de producție și de stocare, consolidarea rețelelor energetice și formarea profesioniștilor calificați, precum și prin promovarea utilizării surselor regenerabile de energie ca mijloc de a contribui la autonomia energetică, la diversificarea veniturilor și la combaterea sărăciei energetice și a schimbărilor climatice.

5.9. CESE subliniază importanța menținerii și dezvoltării infrastructurii rurale în întreaga UE. O infrastructură adecvată și bine întreținută îmbunătățește reziliența și permite adaptarea la evoluția crizei. Un element esențial al infrastructurii este o rețea globală în bandă largă în toate zonele rurale. Banda largă reduce nevoia de navetă, creând astfel condiții mai bune pentru munca de la distanță. În plus, aceasta îmbunătățește condițiile de funcționare ale întreprinderilor rurale și, prin urmare, contribuie în mod direct la ocuparea forței de muncă în mediul rural.

5.10. CESE subliniază că energia din surse regenerabile și promovarea producției locale de energie și a comunităților de energie reprezintă o parte importantă a viziunii pe termen lung a UE pentru zonele rurale ([14]). CESE consideră că este important să se angajeze să pună în aplicare obiectivele viziunii pe termen lung a UE pentru zonele rurale. În acest sens, CESE recunoaște importanța unor inițiative precum Pactul rural ([15]), care consolidează guvernanța pe mai multe niveluri, facilitează colaborarea între părțile interesate și contribuie activ la promovarea energiei din surse regenerabile și a dezvoltării durabile în sectorul agricol și în zonele rurale.

([12]) Raport de informare al Comitetului Economic și Social European privind beneficiile creșterii extensive a animalelor și ale îngrășămintelor organice în contextul Pactului verde european.
([13]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Autonomia strategică, securitatea alimentară și durabilitatea” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 105, 4.3.2022, p. 56).
([14]) Comunicare a Comisiei – O viziune pe termen lung pentru zonele rurale ale UE [COM(2021) 345 final].
([15]) https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/rural-pact_en.

5.11. CESE evidențiază că rolul comunităților de energie locale și regionale trebuie recunoscut și promovat pentru a realiza o tranziție energetică echitabilă și eficientă în zonele rurale ([16]). Comunitățile de energie reprezintă noi forme de producție și consum de energie. CESE consideră că există numeroase oportunități pentru comunitățile de energie și consideră că în special comunitățile de energie din surse regenerabile sunt foarte interesante din perspectivă rurală. Există mai multe exemple de comunități de energie funcționale, cum ar fi Wildpoldsried ([17]), Elektrizitätswerke Schönau ([18]), Mutterscholtz ([19]), și Claremorris și Western District Energy Co-Op ([20]).

5.12. Investițiile în biogaz, energia eoliană, energia solară și alte tipuri de energie din surse regenerabile contribuie la reducerea dependenței de combustibilii fosili și la îmbunătățirea independenței energetice în general în UE. Aceste investiții ar trebui consolidate, în special la nivelul fermelor. Pe baza acestor investiții, rețelele energetice locale și regionale ar putea stabiliza piața energiei și oferi plase de siguranță pentru a contracara turbulențele de pe piață, în special pentru consumatorii din mediul rural, fermieri și întreprinderile mici.

5.13. CESE subliniază importanța economisirii energiei și a îmbunătățirii eficienței energetice. Pe lângă alte beneficii, economisirea energiei poate contribui la o mai bună rezistență la crizele viitoare. Există multe posibilități de economisire a energiei, cum ar fi o mai bună izolare a clădirilor, o mai bună eficiență energetică, o utilizare mai inteligentă a energiei electrice, opțiuni de mobilitate diverse și munca de la distanță. În agricultură, aceste posibilități includ, printre altele, agricultura de precizie, metode de producție și utilaje mai eficiente din punct de vedere energetic și al combustibililor.

Bruxelles, 14 decembrie 2023.

Președintele
Comitetului Economic și Social European

Oliver RÖPKE

([16]) Avizul Comitetului Economic și Social European pe tema „Tranziția energetică și digitală a zonelor rurale” (aviz din proprie inițiativă) (JO C 486, 21.12.2022, p. 59).

([17]) Dezbaterea tematică „Rural Pact #1: Renewable energies in rural areas” (Pactul rural nr. 1: energiile regenerabile în zonele rurale) (https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/rural-pact-1-renewable-energies-rural-areas).

([18]) https://www.ews-schoenau.de/ews/geschichte.

([19]) Muttersholtz, Territoire à énergie positive.

([20]) https://claremorris-energy-coop.com.